

Márk evangéliuma

Lekció: Ézs. 55.
Textus: Mk. 4.1-20

2010. máj. 16
Gazdagrét

Aki hallja, és aki meghallotta

Andrew Walls missziológus egy cikkében képzeletbeli utazásra hív. Képzeljünk el egy hosszú életű tudóst, egy úrból érkező látogatót – nevezzük őt a bolygóközi vallások összehasonlító tudománya professzorának – aki képes arra, hogy a föld egy vallását, a kereszténységet tanulmányozza néhány évszázadonként. Első látogatása Kr. u. 37-ben történik, amikor a jeruzsálemi keresztények egy csoportját tanulmányozza. Feljegyzi, hogy mindannyian zsidók, megfigyeli, hogy a jeruzsálemi templomban találkoznak, hogy állatáldozatokat mutatnak be, valamint szigorúan megtartják a szombatnapot a zsidó hagyományoknak megfelelően. Ezek a keresztények körülmetélik fiúgyermeküket, és gyönyörűséggel olvassák a törvény könyveit. Olyanok, mint a zsidó vallás egy irányzata, akik a názáreti Jézust a megígért Messiásnak vallják. Professzorunk következő látogatására Kr. u. 325-ben kerül sor, Níceában, ahol egyházi vezetők egy nagy zsinatán vesz részt. A jelenlévők nagy része a Földközi tenger medencéjének környékéről érkezett, nincsen közöttük zsidó, sőt, mintha ellenségesek lennének a zsidósággal szemben. Elrettennek, ha állatáldozatról hallanak, és amikor áldozat bemutatásról beszélnek, akkor a kenyérré és borra gondolnak. Nincsenek gyermekeik, sőt, az egyházi vezetők nem is házasodnak; a házasságot alacsonyabb rendű állapotnak tartják. Szombaton dolgoznak, vasárnap pihennek. A jeruzsálemi keresztények által tisztelt törvénytekercsek mellett egy másik könyvgyűjteménynek is nagy jelentőséget tulajdonítanak, amit Újszövetségnek neveznek. Arról vitáznak, hogy Jézus egylényegű-e az Atyával, vagy hasonló lényegű-e hozzá. Minden erejükkel azon vannak, hogy pontos fogalmakkal írják körül, amit hisznek; úgy tűnik, az abszolút döntő része hitüknek. Professzorunk néhány száz évvel később tér vissza, ez alkalommal Írországba. Szerzeteseket talál egy sziklás tengerparton, akik közül többen a jéghideg vízben állnak nyakig, miközben zsoldárokat imádkoznak. Mások néhány gyönyörű kézirattal felszerelve kis hajókon indulnak útnak a viharos tengeren, hogy a szigetlakókat arra hívják, hogy adják fel a természet isteneinek imádását, és a mennyei királyságban keressék az örömüket. Közben megint mások elszigetelt barlangokban töltik életüket imádkozva, nem keresve más emberek közösségét. Professzorunk feljegyzi, hogy a kéziratokban a görög atyák által is használt szent iratok verziói találhatóak, valamint ugyanazt a formulát használják Jézus említésekor, amit Niceában elfogadtak. Úrbéli kutatónk legközelebb Londonba érkezik, az 1840-es években. Egy nagy és láthatóan izgatott emberekből álló gyűlésen találja magát, akik arról vitatkoznak, hogy a kereszténységet, a kereskedelmet és a civilizációt el kell juttatni Afrikába. Azt javasolják, hogy ennek érdekében küldjenek ki misszionáriusokat, felszerelve Bibliával és gyapjú magokkal, több ezer kilométerre fekvő távoli országokba. Ezzel együtt határozat születik arról, hogy az angol kormánytól követeljék a rabszolgakereskedelem felszámolását. Professzorunk megfigyeli, hogy a gyűlést egy angol nyelvű könyv olvasásával nyitják meg, amely

megegyezik az ír szerzetesek, a görög atyák, valamint a jeruzsálemi keresztények által használt írásokkal (utóbbiak esetében annak egy részével). Elgondolkozik azon, hogy ezek a láthatóan jól szituált emberek milyen elszántan részt akarnak venni a társadalom formálásában, miközben az ír szerzetesek közül sokan megelégedtek azzal, hogy egy barlangban imádkoztak. Azt is megtudta, hogy egyetértenek a Niceában megfogalmazott gondolatokkal. Az utolsó földi látogatásra 1980-ban kerül sor, ez alkalommal Afrikában, a nigériai Lagos városában. Egy fehér ruhába öltözött csoport halad a templomuk felé, miközben táncolnak és énekelnek az utcán. Arra hívják az embereket, hogy jöjjenek velük, és tapasztalják meg Isten erejét. Állítják, hogy Isten különleges üzeneteket ad egyeseknek, és hogy megtapasztalható istentiszteleteiken a gyógyulás. Ugyanazt a könyvet viszik magukkal és idézik, mint a londoni férfiak. Azt mondják, elfogadják a Niceai hitvallást, de a pontos megfogalmazások nem tűnnek olyan fontosnak számukra. A legfőbb jellemzőjük, amit a professzor megállapít, hogy az igehirdetésben, a gyógyulásban, és a személyes látásban megmutatkozó isteni erő foglalkoztatja őket.

„*A magvető az ígét veti*” – mondja Jézus a példázat magyarázatában. Micsoda mag, micsoda életerő, micsoda sokszínűség! – kiálthatunk fel a képzeletbeli professzorral. Ugyanaz a mag, ugyanaz az Ige, ugyanaz az Isten országa bontakozik ki, növekszik, terjed, újabb és újabb formában. Ugyanaz a kereszténység, ugyanaz a Jézus követés, ugyanaz a Biblia, ugyanaz a meggyőződés – más és más történelmi, kulturális, politikai és gazdasági helyzetben. Mi ennek a magnak a természete? Mi a befogadó föld jelentősége? Mi a növekedés feltétele? A mai szakaszban Jézus Isten országa titkára mutat rá. Hogyan gyökerezik meg közöttünk és hogyan növekszik? Ezt a titkot három gondolat köré szervezve járjuk körül: 1. Aki hallja, és mégsem hallja; 2. Aki meghallotta, de végül mégsem maradt meg benne; 3. Aki meghallotta, és gyümölcsöt terem.

I: Aki hallja és mégsem hallja

„*Halljátok!*” – vezeti be Jézus a sokaság tanítása közepette a magvető példázatát. „*Akinek van füle a hallásra, hallja!*” – fejezi be ugyanazt a példázatot. Amit Jézus mond, meg kell hallani. Meg kell hallani, azaz be kell fogadni, magukévá kell tenni, sőt, meg kell cselekedni. A „halld!” nem biológiai funkció, nem is pusztán információ befogadás. A Biblia nyelvén a szív hallását, a benső egyetértését és megértését, az engedelmisséget és a cselekvést feltételezi. Azonban amint elmondja Jézus e kicsit talán fenyegető „halljátok”-ba csomagolt példázatot, ott találjuk őt a tanítványok belső körében, szemben a sokasággal, akik kívül vannak. Kiderül, hogy még a tanítványok sem értik, azaz nem hallják Jézus példázatát. Ez pedig bizonyosan nyugtalanító: meg kell hallanunk, és nem hallunk benne semmit? Meg kell értenünk, és értjük a szavakat, de nem értjük a lényegét? Hiába hallják, nem hallják meg. Jézus pedig a következőt mondja (ami nem feltétlenül oldja a nyugtalanságot): „*Nektek megadatott az Isten országának a titka, de a kívülvalóknak minden példázatokban adatik; hogy akik néznek, nézzenek ugyan, de ne lássanak, és akik hallanak, halljanak ugyan, de ne értsenek, hogy meg ne térjenek, és bűneik meg ne bocsáttassanak.*” Ez pedig nemcsak nyugtalanít, de fel is háborít minket: azért beszél Jézus példázatokban,

hogya ne értsék meg, hogy ne térjenek meg, miközben egyeseknek meg mégis kijelenti a titkot? Létezik egy közhelyszerű válasz arra, hogy miért tanított Jézus példázatokban, tudniillik az, hogy a képes beszédet sokkal könnyebb volt megérteni, és megjegyezni, mint a dogmatikus, száraz előadásokat. De ez egyáltalán nem áll meg az itt olvasottak alapján. „*A kívülállóknak minden példázatokban adatik...*” –hát igazságos ez? Direkt elzárja Jézus a megértést? Miért nem egyértelmű és világos? Miért használ olyan képes beszédet, ami a felszín mögé nézést, behatolást, elmélyülést, odafigyelést kíván? És miért az a szándéka, hogy ennek következtében egyesek ne halljanak, ne lássanak, ne térjenek meg, és ne nyerjenek bocsánatot?

A válasz abban rejlik, hogy a példázatok nem okai, hanem megvilágítói annak a megosztottságnak, amit Jézus az Isten országa hirdetésével hozott (vö. 3.20-35 – a megosztás világossá vált: akik kint vannak, és akik bent). Isten nyilvánvalóan bizonyosságot tett Jézus mellett a jelek, csodák, szabadulások, gyógyulások által. Egyesek készek voltak elindulni, és mindennek a mélyére tekinteni, míg mások vagy szembekerültek Jézussal, vagy csak addig jutottak, ameddig nekik közvetlen hasznuk támadt Jézus szolgálatából. Ebben a helyzetben pedig a legalkalmasabb beszéd a példázat, ami valójában meghívás: meghívás a figyelemre, a keresésre, az elmélyülésre. Akinek van erre készsége és nyitottsága, akinek szíve kész, az elindul, aki pedig érdektelen, az értetlenül, közömbösen vagy éppen felháborodva továbblép. A példázat felszínre hozza a megosztottságot, amit Jézus jelenléte, szava, szolgálata idéz elő.

Jézus minden hallgatója jól ismerte a „magvető történetét”, hiszen egy olyan világban éltek, amelyben mindennapos volt a vetés, a gabona szárbaszökkenése, elhalása vagy gyomosodása, valamint mindannyiuk élete a harmincszoros, hatvanszoros, százszoros termésen függött. A kép, amelyet Jézus elmondott, velük maradt. Bizonyára voltak olyanok, akiknek beugrottak Jézus szavai később, amint vetettek, amint figyelemmel kísérték a növekvő kalászt, amint arattak. Biztosan voltak, akiknek egyszer csak megadatott a titok, és voltak olyanok, akik hallották a történetet, de nem hallottak meg semmit. Hasonlóan Jézus idejéhez, akkor, amikor Márk evangélista leírta ezeket a sorokat néhány évtizeddel később, voltak akikben meggyökereztek Jézus szavai, és voltak, akikről minden további nélkül lepergett. Professzorunk minden korban ugyanezzel találhatta szembe magát: egyeseket megragad, nem hagy nyugodni Jézus szava, mélyebb keresésre, megértésre, szívükbe zárásra hívja őket, míg másokat ugyanaz a szó, ugyanaz a történet közömbösen hagy. És nem ugyanez játszódik le közöttünk, itt is, ma is, most is? Vannak, akiket „eltalál” a példázat, szíven üt, magukra ismernek, birkóznak vele, és vannak, akiket mindez hidegen hagy. Nem vagy ellenséges, csak úgy véled, annak, ami itt zajlik semmi jelentősége nincs a te szempontodból. Hogy lehet, hogy az egyikünket megráz, megindít a szó, másikat elkerül, sőt, esetleg megkeményít? Az egyiket felkavarja, keresővé teszi, a másikat megerősíti abban, hogy nincs itt semmi... Az Isten országa titkához tartozik ez a jelenség – mindig, minden időben. Jézus meghív, de meghívása megoszt. Isten országa misztérium, titok, mondja Jézus.

II. Aki meghallotta, de végül mégsem maradt meg benne

A bent lévőknek, akiknek megadatott a titok, Jézus kész közvetlen magyarázatot adni. Jegyezzük meg, hogy a „titok megadatása” nem azonos a titok megfejtésével, a titok feltörésével, minden megértésével: „*Nem értitek azt a példázatot? Akkor hogyan fogjátok megérteni a többit?*” – mondja Jézus. Akik bent vannak, készek Jézusban hinni, és vele továbbhaladni. Ez nem azonos azzal, hogy előttük megszűnt volna Isten országának titka. Sőt, kiderül, amíg ezt a példázatot nem hallják meg, nem fogadják el és be, addig nem tudnak tovább lépni. Mit akar Jézus elmondani azoknak, akik meghallották az üzenetet? Mit kell a bent lévőknek megérteni? A példázat egyszerre hordoz vigasztalást, bátorítást, valamint intést, figyelmeztetést.

Vannak azok, akik hallanak és mégsem hallanak – az ő esetük olyan, mint az a mag, amely az útszélre esett, és elkapkodták a madarak, azaz „*amikor meghallják, azonnal jön a Sátán, és kiragadja a belőlük vetett igét.*” Vannak azonban olyanok is, akik „meghallottak” és mégsem hallottak meg – két csoportban is. Mert az Isten országa titok, misztérium, és az is marad. A példázat élénk adja ezt a titkot, és ezzel először is vigasztalja és bátorítja azokat, akik bent vannak.

Ismersz olyanokat, akikben nyilvánvalóan elplántáltatott a mag és növekedésnek indult, azaz akik meghallották Jézus szavát és befogadták azt, élni kezdtek vele és benne, és azután egyszer csak elhalt ez a szárba szökkenő kalász, semmissé lett az újonnan talált hit? Ha igen, tudod, hogy miért vigasztalás az, amit a példázatban hallunk. Igen, a magok egy része sziklás talajra esett, nem volt mély gyökere, kinőtt, de hamar elszáradt. Nagy volt az öröm, a lelkesedés, de felületes, és amint kiderült, hogy ára van Jézus követésének (nyomorúság vagy üldözés), azonnal vége lett. Igen, a magok egy másik hányada tövisesek közé hullt, és a tövisesek megfojtották a kalászt. Az élet gondjai, aggodalmai, hiábavalóságai szép fokozatosan megfojtották a hitet. Mindannyiunk számára, akik láttunk szeretett testvéreket elindulni Jézussal, majd akár hirtelen, akár fokozatosan elfordultak tőle, fontos ez a tanítás. Nem azért, mert ennek a fényében már meg is szűnt a szomorúság, az aggodalom, a fájdalom, amit átéltünk, ami velünk maradt. Nem is azért, mert a magyarázat felejtette velünk a drámát (mert valljuk be, ez nekünk dráma!). Hanem azért, mert Jézustól magától tudjuk, hogy ez megtörténik. És amikor ezzel szembesülünk, nem szükséges dogmatikai magyarázatokkal biztosítani magunkat (nem is voltak igazi hívők, vagy „na látod, hogy ki lehet esni a kegyelemből”), nem szükséges előre eldöntenünk, hogy mi lesz ezen testvéreink sorsa. Márk evangélista közvetlen környezetében, ugyanúgy, mint a niceai atyák, az ír szerzetesek, a londoni misszionáriusok vagy az afrikai keresztények idejében és közösségében újra és újra megisméltődött a magvető története. Isten országa titok.

A titoknak ez a részlete ugyanakkor inti, óvja és figyelmezteti azt, akinek van füle a hallásra. Nem ijesztget, de komolyan figyelmeztet: mélyre eresztetted a gyökereid? Kibírja elköteleződésed a gúnyt, a mellőzést, a betegséget, a munkanélküliséget, a házassági nehézségeid vagy éppen társtalanságból fakadó gyötrelmeid? Kigyomlálgatod aggodalmaid? Kitéped szívedből hiábavaló vágyaid? Felismered, amikor jobban szereted álmaid és vágyaid, mint Jézus Krisztust, megváltó és szabadító Istened? Kész vagy elismerni, hogy a te történeted sem automatikusan előre lejátszott történet? Tudunk arról, hogy a házasságnak vannak kritikus időszakaszai, olyan életszakaszai, amelyek különösen is nehezek. Az első ilyen az,

amikor megszületik az első gyermek és alapvetően változik a feleség és férj kapcsolata, ami gyakran nem kevés nehézséget okoz. Kevés alvás, sok fáradtság, a feleségnek sokszor küzdelemmel jár, ahogy változik az alakja, a férjnek meg nem ritkán a szexuális életük változása okoz frusztrációt. (De jó, ha mindezzel Istenhez tudnak fordulni türelemért, erőért, szeretetért!) Hasonlóan vannak válságidőszakok az Istennel való kapcsolatban (házasságban). Egyre inkább azt látom, hogy a megtérés után egy-három évvel a legtöbben keresztül mennek egyfajta kiábránduláson, amikor elmúlik a Jézussal való első szerelem, amikor világossá válik, hogy bizonyos problémák és nehézségek továbbra is megmaradnak, és Isten nem elvette, nem oldotta meg egy pillanat alatt, hanem együtt jön velünk a nyomorúságok közepette. Ez az első olyan időszak, amelyben eldől, kiszárad, megfullad a szárba szökkenő kalász, vagy megmarad, és bőséges termést hoz. A példázat vigasztal, és ugyanakkor figyelmeztet: ne legyünk azok, akik meghallották, és mégsem maradtak meg. Mindez része Isten országa titkának.

III. Aki meghallotta és gyümölcsöt terem

Mi lesz azzal a mozgalommal, amely kicsinyként indul, és azonnal heves ellenállást, véres üldözést vált ki? Mit várhatnak azok mozgalmuk jövőjétől, akik egy globalizálódó, erőszakra épülő, ugyanakkor a tudományt tisztelő világban egy olyan Istent hirdetnek, aki ennek a világnak egyik jelentéktelen szegletéből származó férfi, akit ráadásul kivégeztek egy kereszten? Mi a lehetősége egy megfeszített zsidó ács mozgalmának a hatalmas és büszke Római Birodalomban? Sokan meg sem hallják, számosan csak ideig-óráig lelkesednek, üldözések indulnak, és a világ telve van fantasztikus lehetőségekkel. Mi az esélye a Jézus mozgalomnak? Azt kell mondanunk, hogy semmi. Semmi, hacsak nincs ebben a magban, ebben az igében isteni életerő. Semmi, hacsak nem történik valami hasonló a teremtett világ csodájához: egyetlen mag sokszoros termést hoz.

Nézz rá erre a magra! A magvető az igét veti... A magvető – Jézus. Az ige, az üzenet, Jézus. Ahogy ő a főpap és ő az áldozati báránnyal is, hasonlóan ő a magvető, de ő a mag is. Egy mag, egy Istentől való mag, amelyben élet, isteni élet van, elplántáltatott. Csak egy mag – Jézus anyja, Mária méhében. Egy olyan mag, amelynek életerejé legyőzhetetlen. A mag, a sejt osztódni kezdett, az élet kibontakozott. Kilenc hónap után megszületett, majd növekedett. A mag emberré formálódott, hirdette Isten országát, tanított, gyógyított, szabadított. Egy nap megfogták, hogy kiirtsák. Jézus, az élet, az isteni élet hordozója meghalt. Meghalt, de nem vészett el. *„Ha a búzaszem nem esik a földre, és nem hal meg, egymaga marad; de ha meghal, sokszoros termést hoz.”* – mondta. Így lett, visszanyerte az életet, és azóta is növekszik.

Az Isten országának titka, hogy növekszik. Igen, a nyugati világban ma hetente 53.000 fővel fogy a keresztények száma, de ez ne tévesszen meg bennünket; az egész világon soha nem látott mértékben növekszik. Növekedett a 30-as években Jeruzsálemben, majd az első három évszázadban a mediterrán térségben, hogy később megerősödjön Európában, hogy utána tovább folytassa diadalútját Amerikában, majd napjainkban Ázsiában, Latin- és Dél-Amerikában, és Afrikában. Az Isten országa titka, hogy amint egyik helyen hanyatlani kezd a keresztény egyház, egy másik helyen új

formában bukkan fel, és növekszik tovább. Ez Isten országa növekedésének a titka, amely arra hív ma minket, hogy ámulattal és bizakodással teljes csodálattal dicsőítsük urunkat, a királyt.

Ugyanakkor mindez alázatra hív bennünket, akik meghallottuk, befogadtuk az igét, és akiknek életben gyümölcsöt terem. Mert minden nyomorúság, hiba, gyengeség, elbukás, értetlenség ellenére az a növekedés itt is történik, közöttünk is történik, sőt, általunk is történik. Alázattal valljuk ezt meg, nem feledve, titokkal állunk szemben. És alázattal – szórjuk a magot! Beszélj Jézusról! Dicsekedd el hatalmas tetteit! Bátran képviseld igazságát! Merjél vele, általa és érte nagy és erős lenni! Mert a magvető most is az igét veti... ÁMEN!